

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.002.03.2018
P/18/003

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 53 08, F +48 22 444 52 52
kap@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/18/003 - Działania organów administracji publicznej na rzecz ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej
<i>Kontrolerzy</i>	1. Łukasz Piotrowski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/38/2018 z dnia 16 maja 2018 r. 2. Joanna Nurkiewicz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr KAP/80/2018 z dnia 4 lipca 2018 r. 3. Paweł Łukasiewicz, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr KAP/39/2018 z dnia 16 maja 2018 r. <p style="text-align: right;">[dowód: akta kontroli str. 1 – 6]</p>
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Starostwo Powiatowe w Sochaczewie, ul. Marsz. J. Piłsudskiego 65, 96-500 Sochaczew
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Jolanta Gonta, Starosta Sochaczewski (dalej: Starosta) <p style="text-align: right;">[dowód: akta kontroli str. 7]</p>

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia¹ działania Starosty na rzecz ujawniania prawa własności nieruchomości w księgach wieczystych.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Starosta nie dopełnił obowiązku określonego w art. 1 ust. 1 i art. 1a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego² (dalej: ustawa o ujawnieniu prawa własności nieruchomości), tj. nie sporządził i nie przekazał właściwym organom wykazu oraz uzupełnienia wykazu nieruchomości, które na mocy odrębnych przepisów przeszły na własność Skarbu Państwa i stanowią jego własność, albo własność jednostek samorządu terytorialnego.

W okresie od 6 listopada 2014 r. do 30 czerwca 2018 r. Starosta nie zapewnił skutecznych i bezwzględnych działań w celu uregulowania stanu prawnego nieruchomości, w efekcie czego na koniec tego okresu do uregulowania pozostawały wszystkie 328 działki Skarbu Państwa oraz 317 z 328 działek Powiatu, które na początku tego okresu wymagały uregulowania stanu prawnego.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Dz. U. z 2012 r. poz. 1460.

Prowadzona w Starostwie ewidencja zasobu Skarbu Państwa oraz ewidencja nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste zawierały elementy określone w art. 23 ust. 1 c ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami³ (dalej u.o.g.n.), jednakże prowadzone były nierzetelnie, gdyż nie ujęto w nich wszystkich działek stanowiących własność Skarbu Państwa (17 przypadków w próbie 120 działek).

Także prowadzona w Starostwie ewidencja księgowa nieruchomości Skarbu Państwa nie spełniała warunku rzetelności określonego w art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, gdyż nie ujęto w niej wszystkich nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa.

Ewidencja nieruchomości Powiatu nie spełniała wymogów określonych w art. 23 ust. 1c u.o.g.n., gdyż nie zawierała wszystkich wskazanych w tym przepisie danych, a ponadto nie zapewniała rzetelnej informacji o nieruchomościach będących własnością Powiatu gdyż nie zawierała niektórych danych lub dane nie odpowiadały stanowi faktycznemu (5 przypadków w próbie 40 działek). Ze względu na fakt, iż ewidencja sporządzana była corocznie na koniec roku, nie zapewniała ona bieżącej informacji o stanie nieruchomości Powiatu.

Roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa za lata 2014-2017 zostały sporządzone terminowo, jednakże ze względu na nierzetelność prowadzonej ewidencji również były nierzetelne.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań w zakresie uregulowania stanu prawnego nieruchomości

1.1

Opis stanu faktycznego

Zgodnie z art. 1 ust. 1 i art. 1 a ust. 1 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości Starosta Sochaczewski był zobowiązany przekazać Wojewodzie Mazowieckiemu, Marszałkowi Województwa Mazowieckiego oraz właściwym wójtom, burmistrzom i prezydentom wykaz oraz uzupełnienie wykazu nieruchomości, które na mocy odrębnych przepisów przeszły na własność Skarbu Państwa i stanowią jego własność albo własność jednostek samorządu terytorialnego, a także nie stanowiących własność Skarbu Państwa albo własność jednostek samorządu terytorialnego i niepozostających w posiadaniu ich właścicieli, nieruchomości zabudowanych, w których lokale zajmowane są przez osoby objęte przepisami ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

Starosta nie sporządził wykazu, ani uzupełnienia wykazu nieruchomości (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*).

Przekazane przez Starostę kontrolerom NIK dane o liczbie nieruchomości i działek ewidencyjnych, ich powierzchni oraz liczbie nieruchomości i działek o nieuregulowanym stanie prawnym pochodziły ze *Sprawozdania Głównego Geodety Kraju z procesu ujawniania nieruchomości Skarbu Państwa i jednostek samorządu terytorialnego z dnia 6 listopada 2014 r.* (dalej: sprawozdanie GGK).

[dowód: akta kontroli str. 212-243, 279-282]

³ Dz. U. z 2018 r. poz. 121, ze zm.

W okresie od 6 listopada 2014 r. do 30 czerwca 2018 r. stan zasobu nieruchomości Skarbu Państwa objętych sprawozdaniem GGK, którym gospodarował Starosta Sochaczewski, nie zmieniał się i wynosił 228 nieruchomości, w tym 149 o nieuregulowanym stanie prawnym. Liczba działek ewidencyjnych wynosiła 645, w tym 328 o nieuregulowanym stanie prawnym.

W okresie od 6 listopada 2014 r. do 1 stycznia 2015 r. stan powiatowego zasobu nieruchomości wykazanego w sprawozdaniu GGK wynosił 209 nieruchomości, w tym 183 o nieuregulowanym stanie prawnym. Liczba działek ewidencyjnych wynosiła 397, w tym 328 o nieuregulowanym stanie prawnym. Wg danych na 30 czerwca 2018 r. stan ww. nieruchomości wynosił 204, w tym 176 o nieuregulowanym stanie prawnym. Liczba działek ewidencyjnych wynosiła 369, w tym 317 o nieuregulowanym stanie prawnym.

Liczba działek Skarbu Państwa objętych sprawozdaniem GGK, które miały nieuregulowany stan prawny nie zmniejszyła się, a w przypadku działek Powiatu zmniejszyła się o 11.

[dowód: akta kontroli str. 154 – 159]

1.2

Prawidłowość działań mających na celu uregulowanie stanu prawnego nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa, przeprowadzono na podstawie próby 42 spraw dotyczących 84 działek (w tym 40 działek ujętych w sprawozdaniu GGK). Kontrola wykazała, że na 30 czerwca 2018 r.:

- ujawniono w księgach wieczystych prawo własności 32 działek, które nie były ujęte w sprawozdaniu GGK,
- w stosunku do 12 działek⁴, podjęto działania na rzecz uregulowania ich stanu prawnego (żadna z działek nie była ujęta w sprawozdaniu GGK),
- w stosunku do 38 działek Skarbu Państwa⁵ ujętych w sprawozdaniu GGK, Starosta nie podjął żadnych działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego tych nieruchomości, (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*),
- w przypadku dwóch działek, figurujących w sprawozdaniu GGK, jako działki o statusie nieuregulowanych kontrola wykazała, że stan prawny tych działek uregulowano w 2008 r.

[dowód: akta kontroli str. 456 – 458, 558 – 632]

Prawidłowość działań mających na celu uregulowanie stanu prawnego nieruchomości stanowiących zasób nieruchomości Powiatu przeprowadzono na podstawie próby 18 spraw dotyczących 25 działek, w tym 20 ujętych w sprawozdaniu GGK. Kontrola wykazała, że na 30 czerwca 2018 r.:

- w stosunku do 5 działek nie ujętych w sprawozdaniu GGK⁶ podjęto działania mające na celu uregulowanie ich stanu prawnego, przy czym działania te prowadzone były opieszale (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*),

⁴ Dla dwóch działek Starosta złożył odpowiednio w dniach 25 lipca 2017 r. i 31 stycznia 2018 r. wnioski do Sądu Rejonowego w Sochaczewie o stwierdzenie zasiedzenia własności nieruchomości. Natomiast dla pozostałych 10 działek rozpoczęto proces regulowania i sporządzono operaty techniczne do zasiedzenia i sprostowania w księgach wieczystych prawa własności.

⁵ Działki: 1420804_2.0024.23, 142807_2.0045.1/13, 142802_2.0027.671/3, 142802_2.0032.148/2, 142801_1.0011.2205, 142801_1.0009.2999/1, 142801_2.0026.89/4, 142807_2.0012.11/2, 142807_2.0012.148, 142807_2.0012.2, 142807_2.0012.7, 142807_2.0012.3, 142801_1.0001.35, 142801_1.0001.178, 142801_1.0001.978, 142801_1.0007.132/1, 142801_1.0010.1849, 142806_2.0007.157, 142806_2.0007.158, 142805_2.0011.75, 142805_2.0019.53/3, 142804_2.0006.63/2, 142804_2.0012.57/8, 142804_2.0012.57/10, 142802_2.0007.56, 142806_2.0016.64, 142801_1.0001.11/2, 142801_1.0011.2496, 142802_2.0020.163/1, 142805_2.0009.10/1.

⁶ Działki: 142808_2.0033.9/1, 142808_2.0032.8/17, 142808_2.0033.10/4, 142808_2.0003.167/1, 142808_2.0003.169/1.

- w stosunku do 16 działek ujętych w sprawozdaniu GGK⁷, nie podjęto żadnych działań zmierzających do uregulowania ich stanu prawnego, (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*),
- w przypadku 4 działek⁸ wykazanych w sprawozdaniu GGK jako działki o statusie nieuregulowanych, faktycznie ich stan prawny był uregulowany.

[dowód: akta kontroli str.456-557]

1.3

W Urzędzie nie zostały opracowane na piśmie wewnętrzne zasady dotyczące sposobu prowadzenia ewidencji, o której mowa w art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami.

[dowód: akta kontroli str. 21 – 22]

1.4

W latach 2015-2018 (I połowa) ewidencja nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa oraz ewidencja nieruchomości Skarbu Państwa oddanych w użytkowanie wieczyste⁹, prowadzona była w wersji elektronicznej (w programie MS Excel). W listopadzie 2017 r. zakupiono kompatybilny z systemem EWOPIS¹⁰ program MIENIE. Do dnia zakończenia kontroli NIK trwały prace nad jego wdrożeniem.

Badanie zapisów dotyczących 40 działek ewidencyjnych, ujętych w ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa stwierdzono, że ewidencja ta zawierała dane wymagane przepisami art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami, natomiast nie była spójna z ewidencją gruntów i budynków (kataster) prowadzoną na podstawie art. 4 ust. 1a pkt 2 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne (dalej p.g.i.k) (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*).

[dowód: akta kontroli str. 244 – 275, 1108 – 1326]

Na koncie pozabilansowym 094-02 „Skarb Państwa” ewidencjonowano wartość gruntów Skarbu Państwa przekazanych w użytkowanie wieczyste i raz w roku wartość tę aktualizowano na podstawie informacji przedłożonej przez Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarowania Nieruchomościami Starostwa. Natomiast wszystkie pozostałe działki Skarbu Państwa (m.in. grunty niezagospodarowane) nie były ujmowane w księgach rachunkowych Starostwa (szerzej w punkcie *ustalone nieprawidłowości*).

[dowód: akta kontroli str. 1327 – 1329, 1548 – 1558]

1.5

Ewidencja zasobu nieruchomości Powiatu prowadzona była w formie „Wykazów nieruchomości stanowiących własność Powiatu Sochaczewskiego”¹¹, które sporządzane były corocznie, wg stanu na 31 grudnia każdego roku.

Badanie zapisów dotyczących 40 działek ewidencyjnych ujętych w ww. ewidencji wykazało, że nie ujmowano w nich niektórych danych wymaganych przepisami art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz nie były one spójne z ewidencją

⁷ Działki: 142802_2.0004.128, 142802_2.0004.300/1, 142802_2.0004.300/2, 142803_2.0028.168, 142802_2.0024.121, 142802_2.0024.59, 142802_2.0024.149, 142804_2.0021.2, 142805_2.0020.54, 142805_2.0013.90, 142805_2.0033.5, 142806_2.0022.85, 142806_2.0001.84.

⁸ Działki: 142801_1.0001.1478/1, 142801_1.0001.1479/2, 142801_1.0001.1480/2 i działka 142808_2.0026.197/2.

⁹ Tj. niewchodzących w skład zasobu nieruchomości Skarbu Państwa na podstawie art. 23 ust. 1b ustawy o gospodarce nieruchomościami.

¹⁰ System w którym prowadzona jest ewidencja gruntów i budynków (kataster).

¹¹ W formie tabeli w programie MS Word.

geodezyjną gruntów i budynków (kataster) (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*).

Starostwo prowadziło ewidencję środków trwałych, w której ujęte zostały nieruchomości wykazane w ewidencji zasobu nieruchomości Powiatu i każda z nieruchomości posiadała prawidłową i kompletną kartę środka trwałego.

[dowód: akta kontroli str. 1327 – 1444]

1.6

Zgodnie z art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹² Zarząd Powiatu sporządził informacje o stanie mienia komunalnego za lata 2014-2017 (w formie *Wykazów Nieruchomości Stanowiących Własność Powiatu Sochaczewskiego*). Informacje te były przedkładane Radzie Powiatu terminowo, jednakże nie zawierały wszystkich wymaganych danych (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*).

[dowód: akta kontroli str. 102 – 147]

1.7

Starosta Sochaczewski terminowo przekazywał Wojewodzie Mazowieckiemu roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa za lata 2014 – 2017. W sprawozdaniach za lata 2014 – 2015 zostały ujęte nieruchomości niewchodzące do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa, którym gospodaruje Starosta jak również nie ujęto w nich wszystkich informacji wymaganych przepisami art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami (szczegółowy opis w punkcie *ustalone nieprawidłowości*). Uwagi w powyższym zakresie do sprawozdania złożonego przez Starostę Sochaczewskiego za rok 2016 zgłosił Wojewoda Mazowiecki 30 czerwca 2017 r.

[dowód: akta kontroli str. 837 – 1107]

1.8

W okresie objętym kontrolą Starosta otrzymał 167 odpisów prawomocnych decyzji administracyjnych, o których mowa w art. 23 ust. 3 pkt 1 lit.a p.g.i.k., tj. w sprawach o nabyciu, zmianie lub utracie prawa własności do nieruchomości, a w odniesieniu do nieruchomości Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego także o nabyciu, zmianie lub utracie prawa użytkowania wieczystego, trwałego zarządu lub innej formy władania tą nieruchomością.

Badanie 25 z ww. decyzji pod względem terminowości wprowadzania danych wynikających z decyzji do ewidencji gruntów i budynków wykazało, że we wszystkich przypadkach dane zostały wprowadzone w terminie określonym w art. 23 ust. 7 p.g.i.k., tj. nie później niż 30 dni od dnia otrzymania dokumentów.

[dowód: akta kontroli str. 164, 407 – 431]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starosta Sochaczewski nie wywiązał się z obowiązku określonego w art. 1 ust. 1 i art. 1a ust. 1 ustawy o ujawnianiu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości, tj. nie sporządził i nie przekazał właściwym organom wykazu oraz uzupełnienia wykazu nieruchomości, które na mocy odrębnych przepisów przeszły na

¹² Dz.U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

własność Skarbu Państwa i stanowią jego własność, albo własność jednostek samorządu terytorialnego.

Wicestarosta Sochaczewski wyjaśnił m.in. że przyczyną braku posiadania przez Starostwo wykazu *były zmiany kadrowe, w trakcie których osoba odpowiedzialna za gospodarowanie nieruchomościami Skarbu Państwa odeszła na emeryturę i przekazanych przez tą osobę dokumentach nie odnaleziono wykazu bądź jego uzupełnienia ani żadnych informacji związanych z jego przekazaniem stosownym organom.*

[dowód: akta kontroli str. 212 – 215, 279 – 280]

2. Podejmowane przez Starostę w okresie od 6 listopada 2014 r. do 30 czerwca 2018 r. działania doprowadziły do uregulowania stanu prawnego 11 działek Powiatu ujętych w sprawozdaniu GGK, tj. zaledwie 3% działek wykazanych w tym sprawozdaniu, jako wymagające uregulowania stanu prawnego. W ocenie NIK działania te były nierzetelne, gdyż w odniesieniu do zdecydowanej większości posiadanych działek nie doprowadziły do wykonania ciężącego na Staroście obowiązku ujawnienia prawa własności. Ocenę tę potwierdziło badanie próby spraw, które wykazało, że w odniesieniu do 5 działek Powiatu, podejmowane działania były opieszale. Natomiast w odniesieniu aż do 38 działek Skarbu Państwa (45 %) i 16 działek Powiatu (64 %) nie podejmowano żadnych działań w celu uregulowania ich stanu prawnego, pomimo, że jak wynika z danych katastru, w przypadku co najmniej 8 działek Skarbu Państwa¹³ i 3 działek Starostwa¹⁴ istnieją dokumenty, które mogłyby być podstawą wpisu prawa własności do księgi wieczystej lub podstawą do rozpoczęcia procesu uregulowania stanu prawnego. Prowadzone w tym okresie działania dotyczące regulowania stanu prawnego dotyczyły 105 działek Skarbu Państwa, i 70 działek Powiatu nie ujętych w sprawozdaniu GGK.

W przypadku działek Skarbu Państwa Starosta wyjaśnił, że *przyczynami niepodjęcia działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego są niewystarczające środki finansowe, ponieważ na część nieruchomości należy wykonać opracowania prawno-geodezyjne oraz nadmiar obowiązków pracowników, którzy zajmują się między innymi regulowaniem stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa, a przygotowanie dokumentacji z załącznikami do uregulowania stanu prawnego wymaga wnikliwej analizy dostępnych materiałów i pozyskania szeregu dokumentów z innych źródeł.* W przypadku działek powiatowych Starosta wyjaśnił, że *w związku z dużą liczbą nieruchomości zajętych pod drogi publiczne na zasadach posiadania samoistnego, uregulowanie prawne tych nieruchomości wiąże się z dużym nakładem finansowym a tym samym znacznie obciąża budżet wydatkami z tego tytułu. Regulacja stanu prawnego dróg następuje w odniesieniu do dróg, na których starostwo zamierza realizować inwestycje.*

NIK zwraca uwagę, że wynikający z art. 2 ust. 1, 3 i art. 2a ustawy o ujawnieniu prawa własności obowiązek ujawnienia tego prawa dotyczył wszystkich nieruchomości, a wyznaczone terminy na wykonanie tego obowiązku (ostatni, 19 listopada 2013 r. na ujawnienie nieruchomości ujętych w wykazach uzupełniających starostów) dawno upłynęły. Dodać należy, że na długo przed wejściem w życie ww. ustawy, tj. od

¹³ Dla działek 142804_2.0004.88/11 i 142804_2.0004.88/7 figuruje DEC.RZGH.7019/4/87; dla działek 142804_2.0006.37/1, 142804_2.0006.9/3 i 142804_2.0006.14/2 figuruje DEC.NACZ.GM.6040/11/77; dla działek 142804_2.0010.1376/1 i 142804_2.0010.1376/2 figuruje POST.SAD.NS 278/97, dla działki 142807_2.0001.61/4 figuruje ZM 3/85, 3/84,7,91.

¹⁴ Dla działki 142801_1.0009.3431 figuruje DEC.UM.GGR.8243/13/90 z 19 lipca 2007 r.; dla działek 142801_1.0010.1909/12 i 142801_1.0010.1909/13 figuruje DEC.BM.GR.7430-P/JD/66/06 z dn. 27 grudnia 2006 r.

ustanowienia samorządu powiatowego w 1999 r. powiaty stały się posiadaczami nieruchomości powiatowych i zarządzającymi nieruchomościami Skarbu Państwa. Od tej chwili możliwe było regulowanie stanu prawnego takich nieruchomości.

NIK nie kwestionuje, że Starosta podejmuje działania w celu ujawnienia praw własności nieruchomości, jednak są to działania wybiórcze oraz nieskuteczne, zwłaszcza wobec nieruchomości ujętych w sprawozdaniu GGK, które są w posiadaniu lub są zarządzane przez Starostę od wielu lat.

[dowód: akta kontroli str. 154 – 159, 279 – 282, 305 – 306, 456 – 461, 558 – 561]

3. W ewidencjach nieruchomości Skarbu Państwa, pomyłkowo nie ujęto 17 ze 120 działek. Ponadto co do zasady, nie były ewidencjonowane w nich działki oddane w nieodpłatny trwały zarząd (za wyjątkiem działek oddanych w nieodpłatny trwały zarząd GDDKiA oraz PKP), jak również oddane w użytkowanie wieczyste, za które nie jest pobierana opłata roczna, co było niezgodne z przepisami art. 23 ust.1 pkt 1 i ust. 1b u.o.g.n., które nie wyłączają obowiązku ewidencjonowania przez Starostę wymienionych powyżej kategorii nieruchomości.

Starosta poinformował, że ewidencja zasobu nieruchomości Skarbu Państwa zostanie w możliwie najkrótszym terminie uzupełniona o brakujące działki oddane w nieodpłatny trwały zarząd (ich liczba nie jest Staroście znana) oraz 373 działki oddane w użytkowanie wieczyste, za które nie jest pobierana opłata roczna.

Nierzetelność prowadzonych ewidencji nieruchomości Skarbu Państwa skutkowałą nierzetelnością sporządzanych na ich podstawie rocznych sprawozdań z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa.

[dowód: akta kontroli str. 351 – 354, 449 – 450, 1108 – 1327]

4. Ewidencja księgowa nieruchomości Skarbu Państwa nie obejmowała wszystkich nieruchomości stanowiących własność Skarbu Państwa, a tym samym nie spełniała warunku rzetelności określonego w art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Jedynie wartość gruntów oddanych w użytkowanie wieczyste była ewidencjonowana na koncie pozabilansowym 094-02 „Skarb Państwa” i raz w roku ta wartość była aktualizowana na podstawie informacji przedłożonej przez Wydział Geodezji. Natomiast wszystkie pozostałe działki Skarbu Państwa (m.in. grunty niezagospodarowane) nie były ujmowane w księgach rachunkowych Starostwa.

Starosta Sochaczewski wyjaśnił, że z uwagi na brak kompletnego wykazu gruntów Skarbu Państwa nie było możliwe założenie ewidencji pozabilansowej dla pozostałych gruntów. W najbliższym czasie założona ewidencja tychże gruntów, na podstawie której zostanie założona pozabilansowa ewidencja księgowa.

Nieujęcie w ewidencji wszystkich działek Skarbu Państwa uniemożliwiało rzetelne przeprowadzenie inwentaryzacji nieruchomości Skarbu Państwa. Obejmowała ona jedynie grunty przekazane w użytkowanie wieczyste i odpłatny trwały zarząd. Inwentaryzacji nie przeprowadzano w stosunku do pozostałych gruntów Skarbu Państwa.

Wykonywanie określonych przepisami prawa obowiązków w zakresie rachunkowości zgodnie z regulaminem organizacyjnym należało do Skarbnika Powiatu.

[dowód: akta kontroli str. 358 – 360, 1327 – 1329, 1550 -1558]

5. Prowadzona w formie wykazów ewidencja nieruchomości Powiatu nie spełniała wszystkich wymogów określonych w art. 23 ust. 1 c u.o.g.n., gdyż nie zawierała:
- wskazania daty ostatniej aktualizacji opłaty rocznej z tytułu trwałego zarządu nieruchomości (art. 23 ust. 1 c pkt 5);
 - informacji o zgłoszonych roszczeniach do nieruchomości (art. 23 ust. 1 c pkt 6);
 - informacji o toczących się postępowaniach administracyjnych i sądowych (art. 23 ust. 1 c pkt 7).

Zdaniem Starosty wymóg zamieszczenia w ewidencji informacji o których mowa w art. 23 ust. 1 c pkt 5, 6 i 7, nie dotyczy nieruchomości będących w zasobie Powiatu Sochaczewskiego.

NIK nie podziela tego stanowiska, bowiem na podstawie art. 25b u.o.g.n do powiatowego zasobu nieruchomości stosuje się odpowiednio przepisy art. 25 ust. 2 i 2a w związku z czym gospodarowanie powiatowym zasobem nieruchomości polega w szczególności na wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1 u.o.g.n. Jedną z tych czynności jest ewidencjonowanie nieruchomości, które zgodnie z art. 23 ust. 1c u.o.g.n. winno obejmować dane określone w pkt 1 – 3 i 5 - 7 tego przepisu.

Z uwagi na fakt, że ewidencja nieruchomości Powiatu była sporządzana (a tym samym aktualizowana) na koniec każdego roku, w ocenie NIK, nie zapewniała ona bieżącej, rzetelnej informacji o nieruchomościach będących własnością Powiatu. Badanie sposobu zaewidencjonowania 40 działek Powiatu wykazało, że w przypadku 5 działek nie podano lub podano nieprawidłowy numer księgi wieczystej, a jedna działka nie została ujęta w ewidencji, pomimo że stanowiła własność Powiatu.

[dowód: akta kontroli str. 288 – 290, 322 – 325, 358 – 360, 1327 – 1450]

6. Badanie spójności prowadzonych ewidencji wykazało nierzetelność danych zawartych w katastrze. Skarb Państwa wskazany został w nim m.in. jako właściciel 16 działek, pomimo że prawo własności tych działek nie zostało uregulowane. W przypadku 10 działek ujętych w ewidencji nieruchomości Powiatu, w katastrze nie zawarto informacji o przekazaniu ich w trwały zarząd. Jedną działkę wykazano w katastrze jako własność Skarbu Państwa, pomimo iż właścicielem był Powiat.

Jak wyjaśnił Starosta trudno, na dzień dzisiejszy, ustalić przyczyny wykazanych przez kontrolę NIK nieprawidłowości. Można domniemywać, że spowodowane to było nadmiarem innych obowiązków, oraz brakiem odpowiednich narzędzi do wykonywania tych zadań.

[dowód: akta kontroli str. 1108 - 1485]

7. Informacje o stanie mienia komunalnego za lata 2014-2017 nie zawierały danych dotyczących zmian w zasobie nieruchomości, tj. zwiększenia lub zmniejszenia w stanie ilościowym jak i wartościowym powierzchni, co było niezgodne z art. 267 ust. 1 pkt 3 lit.c ufp.

NIK nie podziela stanowiska Starosty, że dane wykazywane są w Informacjach, prawidłowo. Przyjęty w nich sposób prezentacji danych nie pozwalał bowiem na ustalenie zmian i ich przyczyn w zasobie nieruchomości. Było to możliwe dopiero po sprawdzeniu danych źródłowych lub poprzednich informacji.

[dowód: akta kontroli str. 102 – 147, 288 – 298]

8. Starosta nierzetelnie sporządził roczne sprawozdania z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa za lata 2014 - 2017. Jak ustalono, w sprawozdaniach tych nie ujęto wszystkich działek należących do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa co było skutkiem nieujęcia ich w prowadzonej ewidencji (patrz pkt 3 ustalonych nieprawidłowości).

Ponadto w sprawozdaniach za lata 2014 – 2015 zostały ujęte lasy i grunty leśne niestanowiące zasobu Skarbu Państwa, którym gospodaruje Starosta, (co było niezgodne z przepisami art. 4 i 36 ustawy o lasach¹⁵) oraz nieruchomości pokryte wodami powierzchniowymi płynącymi (co było niezgodne z przepisami art. 21a u.o.g.n.). W sprawozdaniach nie ujęto informacji o zgłoszeniu (bądź nie) roszczeń do nieruchomości oraz o toczących się postępowaniach sądowych i administracyjnych bądź ich braku, co było wymagane przepisami art. 23 ust. 1c pkt 8 i 9 u.o.g.n. W powyższym zakresie uwagi do sprawozdania za 2016 rok zgłosił Wojewoda Mazowiecki w związku z czym złożona została korekta sprawozdania.

[dowód: akta kontroli str. 454 – 455, 837 – 1107]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

Starosta Sochaczewski tylko w niewielkim stopniu podejmował działania na rzecz uregulowania stanu prawnego nieruchomości, koncentrując się przede wszystkim na działkach o charakterze inwestycyjnym. Ewidencje zasobu nieruchomości zarówno Skarbu Państwa jak i Powiatu prowadzone były nierzetelnie. Ponadto ewidencja dotycząca nieruchomości Powiatu nie zawierała niektórych elementów określonych w art. 23 ust. 1c u.o.g.n. oraz nie była prowadzona na bieżąco.

2. Realizacja zadań w zakresie ujawnienia w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości

2.1

Starosta Sochaczewski, w okresie od 6 listopada 2014 r. do 30 czerwca 2018 r., złożył w sądzie rejonowym 49 wniosków dotyczących nieruchomości Skarbu Państwa, którymi gospodaruje, w wyniku czego ujawniono w księgach wieczystych prawo własności Skarbu Państwa do 105 działek ewidencyjnych. Żaden z wniosków nie dotyczył działek ujętych w sprawozdaniu GGK. W odniesieniu do nieruchomości wchodzących w skład powiatowego zasobu nieruchomości, Starosta Sochaczewski złożył w tym okresie 66 wniosków, w wyniku czego ujawniono w księgach wieczystych prawo własności Powiatu do 70 działek ewidencyjnych. Jeden z wniosków dotyczył działki ujętej w sprawozdaniu GGK.

[dowód: akta kontroli str. 160 – 161]

2.2.

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece właściciel nieruchomości jest obowiązany do niezwłocznego złożenia wniosku o ujawnienie swego prawa w księdze wieczystej.

¹⁵ Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2017 poz. 788, ze zm.).

W sporządzonym na potrzeby kontroli NIK zestawieniu, wykazano jeden wniosek o ujawnienie prawa własności nieruchomości nabytej w roku 2007 na rzecz Powiatu, który został złożony w 2018 r.

Badanie 10 spraw dotyczących ujawniania w księgach wieczystych prawa własności 32 działek Skarbu Państwa nie ujętych w sprawozdaniu GGK wykazało, że ujawnianie prawa własności nieruchomości Skarbu Państwa następowało z wieloletnią zwłoką wynoszącą od 17 do 19 lat. (szerzej w części *ustalone nieprawidłowości*).

[dowód: akta kontroli str. 633 – 836, 1559 – 1570]

2.3

Art. 36 ust 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, stanowi że sądy, organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz notariusze sporządzający akty poświadczenia dziedziczenia zawiadamiają sąd właściwy do prowadzenia księgi wieczystej o każdej zmianie właściciela nieruchomości, dla której założona jest księga wieczysta.

W okresie objętym kontrolą Starosta zbył 20 działek Skarbu Państwa, na podstawie czterech decyzji o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego we własność oraz na podstawie czterech aktów notarialnych. W odniesieniu do powiatowego zasobu, w okresie objętym kontrolą Starosta nabył 74 działki (w drodze decyzji) oraz zbył 15 działek na podstawie aktów notarialnych. W związku z powyższym, nie zachodziła konieczność dodatkowego zawiadomienia sądu na podstawie art. 36 ust 1 ustawy.

[dowód: akta kontroli str. 433 – 443]

2.4.

Badanie 11 wniosków o ujawnienie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości (w wyniku których sąd dokonał wpisu w księdze wieczystej) złożonych do sądu przez Starostę w latach 2015-2018 (I połowa) wykazało, że nie zostały one przez sąd odrzucone bądź objęte wezwaniem do uzupełnienia.

[dowód: akta kontroli str. 633 – 836, 1559 – 1570]

2.5

Zgodnie z art. 5 ustawy o ujawnieniu w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości, wniosek o ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 2, sąd rozpoznaje w ciągu miesiąca od dnia jego złożenia. W 11 zbadanych przypadkach termin został dochowany.

[dowód: akta kontroli str. 633 – 836, 1559 – 1570]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na zwłoce w składaniu wniosków o ujawnienie prawa własności do nieruchomości w księdze wieczystej, co naruszało zasadę bezzwłoczności wyrażoną w art. 35 ust. 1 ustawy o księgach wieczystych i hipotece

Badanie 10 wniosków o ujawnienie prawa własności nieruchomości 32 działek, nieujętych w sprawozdaniu GGK, wykazało, że ujawnienie prawa własności Skarbu Państwa nastąpiło w latach 2016 – 2018, pomimo iż od 1 stycznia 1999 r. Starosta miał możliwość wystąpienia z wnioskiem o dokonanie wpisu. Dotyczyło to:

- 24 działek nabytych przez Skarb Państwa z mocy prawa w roku 1985 na podstawie art. 51 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych¹⁶,
- 1 działki nabytej na podstawie decyzji z roku 1987,
- 1 działki w 2016 r. nabytej na podstawie wyroku sądu z roku 1975.

¹⁶ Dz.U. z 2017 r. poz. 2222.

Ponadto ustalono, że w przypadku jednej działki Powiatu ujętej w sprawozdaniu GGK wnioski o ujawnienie prawa własności nieruchomości na rzecz Powiatu został złożony w roku 2018, pomimo że decyzja o podziale i przejściu wydzielonej działki na własność Powiatu uprawomocniła się w roku 2007.

Starosta wyjaśnił, iż: nie dokonywano wpisów do ksiąg wieczystych do wydanych decyzji w okresie od powstania starostwa do roku 2014 lub robiono to sporadycznie. W wyniku wielu zaniedbań, między innymi, z zakresu uporządkowania ujawnienia prawa własności Powiatu Sochaczewskiego, zostały podjęte stosowne działania obecnej kadry zarządzającej Powiatem, zmierzające do wykonania ww. ustawy. Z powodu wielu inwestycji drogowych na terenie Powiatu Sochaczewskiego w pierwszej kolejności dokonywane są ujawnienia w księgach wieczystych zgodnie z zapisami decyzji zezwolenia realizacji inwestycji drogowych (ZRID). W kolejnym etapie sukcesywnie porządkowane są prawa własności Powiatu z wcześniej wydanymi decyzjami podziałowymi na rzecz poszerzenia pasa drogowego, wydanymi stosownie przez wójtów gmin, na których przechodzi droga powiatowa, dla których nie zostało ujawnione prawo własności księgach wieczystych.

[dowód: akta kontroli str. 311 – 312, 633 – 836, 1559 – 1570]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

Starosta składał do sądu prawidłowe wnioski o ujawnienie prawa własności w księdze wieczystej (żaden z ich nie został przez sąd odrzucony lub zwrócony do uzupełnienia) jednak następowało to wiele lat po zaistnieniu możliwości złożenia wniosków. Zaniechania te zatem stoją w sprzeczności z wyrażoną w ustawie zasadą niezwłoczności, a także miały istotny wpływ na niedotrzymanie przez Starostę ustawowych terminów na ujawnienie praw własności nieruchomości.

3. Zasoby jednostki do realizowania zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości i ujawnianiem w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości

3.1

Opis stanu faktycznego

W okresie od 1 stycznia 2015 r. do dnia zakończenia kontroli NIK, realizacją zadań związanych z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości stanowiących zasób Skarbu Państwa zajmował się Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami. Czynności te wykonywało trzech pracowników (w latach 2015 – 2017 I połowa), a następnie jeden.

Regulowaniem stanu prawnego nieruchomości zasobu Powiatu, w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. zajmował się Wydział Rozwoju, Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska, natomiast od 1 stycznia 2017 r. zadanie: *nadzór nad prawnym uregulowaniem spraw własności dotyczących mienia Powiatu*, należało do kompetencji Wydziału Audytu Wewnętrznego i Kontroli Zarządczej. Czynności te realizował jeden pracownik.

W latach 2015-2018 (I połowa) regulowaniem stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa do lipca 2017 r. zajmowali się pracownicy posiadający długoletni staż natomiast od sierpnia 2017 roku zadania związane z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości, zarówno zasobu Skarbu Państwa jak i powiatowego, zostały przekazane pracownikom,

którzy posiadali poniżej jednego roku doświadczenia na stanowisku związanym regulowaniem stanu prawnego nieruchomości.

[dowód: akta kontroli str. 21 – 101, 170 – 209]

Ustalono, że żaden z sześciu pracowników realizujących w latach 2015-2018 (I połowa) zadania w zakresie regulowania stanu prawnego nieruchomości i ujawniania prawa własności do nieruchomości w księgach wieczystych, nie uczestniczył w żadnym szkoleniu, konferencji, seminarium bądź innej formie kształcenia związanej z realizacją ww. zadań.

Wicestarosta Sochaczewski wskazał, że *pracownicy realizujący zadania związane z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości powiatowych oraz zajmujących się sprawami w zakresie ujawnienia prawa własności w księgach wieczystych nie uczestniczyli w szkoleniach, konferencjach czy seminariach (związanych tematycznie z wskazanym zakresem) ponieważ całość mienia Powiatu (za wyjątkiem dróg) miała uregulowany stan prawny w KW w latach 1999-2006. Natomiast brak przyczyn szkoleń pracowników zajmujących się regulowaniem stanu prawnego nieruchomości Skarbu Państwa, określił jako trudne obecnie do oceny. Ponadto Wicestarosta wskazał, że pracownicy zajmujący się regulowaniem stanów prawnych nieruchomości, nie zgłaszali zapotrzebowania na udział w szkoleniach.*

[dowód: akta kontroli str. 168 -169, 212-213]

3.2

Na regulowanie stanu prawnego nieruchomości i ujawnianie w księgach wieczystych prawa własności nieruchomości przeznaczono z własnych środków:

- 2015 r. – 7 105,00 zł,
- 2016 r. – 8 225,00 zł,
- 2017 r. – 10 804,00 zł,
- 2018 r. (I półrocze) – 19 378,00 zł.

Starosta poinformował, że *Powiat nie tworzy budżetu zadaniowego, a wydziały realizujące między innymi zadania regulacji stanów prawnych nieruchomości Skarbu Państwa i nieruchomości powiatowych nie sporządzają planów działalności na realizację tych zadań, a więc nie ma wyodrębnionego planu wydatków na dany wydział, a co za tym idzie nie są sporządzane sprawozdania z ich realizacji. Starosta poinformował również, iż w trakcie roku zgłaszane są potrzeby finansowe na pokrycie kosztów regulacji i regulowane są one na bieżąco. Jeżeli wystąpiłaby sytuacja braku środków na realizację tego typu zadań Zarząd uruchamia dodatkowe środki z rezerwy budżetowej.*

Powiat corocznie otrzymywał od Wojewody dotację budżetową¹⁷ na zadania związane z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa, w tym na regulowanie stanu prawnego nieruchomości¹⁸. Wykorzystanie dotacji w poszczególnych latach kształtowało się następująco:

- 2015 r. – 89 000,00 zł, tj. 100 % kwoty dotacji otrzymanej,
- 2016 r. – 90 703,00 zł, tj. 99,9 % kwoty dotacji otrzymanej,
- 2017 r. – 171 845,00 zł, tj. 99,5 % kwoty dotacji otrzymanej,
- 2018 r. (I półrocze) – 21 238,00 zł, tj. 41,6 % kwoty dotacji otrzymanej.

¹⁷ Dotacja otrzymana: 2015 r. – 89 000,00 zł, 2016 r. – 90 750,00 zł, 2017 r. – 172 702,00 zł, 2018 r. – 51 000,00 zł.

¹⁸ Dotacja w dziale 700 – Gospodarka mieszkaniowa, rozdział 70005 – Gospodarka gruntami i nieruchomościami, jest dotacją ogólnie przeznaczoną i realizowaną na prace związane z gospodarowaniem nieruchomościami i w części na wynagrodzenia pracowników.

Starosta przedkładał Wojewodzie kwartalne sprawozdanie Rb-50 z wykorzystania dotacji, w którym prawidłowo wykazywał wykorzystane kwoty, natomiast kwoty nie wykorzystanych środków zostały zwrócone w prawidłowej wysokości i w terminie.

Ponadto Starosta poinformował, iż *środki dotacji na regulowanie stanów prawnych są zbyt niskie w stosunku do cen usług związanych z wydatkami w tym zakresie. Powiat ma niskie dochody własne, z których musi zabezpieczyć środki finansowe na realizację zadań statutowych. Zaciągane są zobowiązania kredytowe na wkład własny w celu pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji powiatowych. Nie ma możliwości pozyskania kredytów na wydatki bieżące, ponieważ Regionalna Izba Obrachunkowa ze względu na niskie wskaźniki w Wieloletniej Prognozie Finansowej nie wyda pozytywnej opinii.*

[dowód: akta kontroli str. 279 – 281, 454-455, 1486 – 1547]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W regulaminie organizacyjnym Starostwa wskazano odrębne komórki organizacyjne dla nieruchomości Skarbu Państwa i nieruchomości powiatowych, którym przypisano realizację zadań związanych m.in. z regulowaniem stanu prawnego nieruchomości i ujawnianiem prawa własności w księgach wieczystych. Dotacje otrzymane od wojewody na zadania związane z gospodarowaniem nieruchomościami Skarbu Państwa, w tym na regulowanie stanu prawnego nieruchomości wykorzystywano praktycznie w całości i zgodnie z przeznaczeniem.

Jednak w ocenie NIK, znaczne zaległości w regulowaniu stanu prawnego i nieprawidłowości w prowadzonych ewidencjach wskazują na konieczność wzmocnienia obsady kadrowej, w tym w zakresie zapewnienia odpowiednich kompetencji. Ograniczone możliwości finansowe powiatu nie mogą zwalniać Starosty z wykonywania ustawowych obowiązków w zakresie zapewnienia bieżącego regulowania stanów prawnych oraz prowadzenia rzetelnej ewidencji nieruchomości.

IV. Wnioski

Wnioski
pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹, wnosi o:

1. Zintensyfikowanie działań na rzecz uregulowania stanu prawnego nieruchomości.
2. Ewidencjonowanie powiatowego zasobu nieruchomości zgodnie z wymogami określonymi w art. 23 ust. 1c ustawy o gospodarce nieruchomościami.
3. Rzetelne prowadzenie ewidencji dotyczących nieruchomości Skarbu Państwa oraz Powiatu.
4. Ujęcie w ewidencji księgowej wszystkich nieruchomości Skarbu Państwa.

¹⁹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.

5. Rzetelne sporządzanie informacji o stanie mienia komunalnego oraz rocznych sprawozdań z gospodarowania nieruchomościami zasobu Skarbu Państwa.
6. Niezwłoczne składanie do sądu wniosków o ujawnianie w księgach wieczystych prawa własności do nieruchomości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji
Publicznej

Kontrolerzy

Łukasz Piotrowski
starszy inspektor k.p.

Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
podpis

.....
Podpis

Paweł Łukasiewicz
doradca ekonomiczny

.....
podpis